

Çileklerde Kış Malçlaması

Hüdaî Yılmaz

Tarım Gündem Dergisi, 2006

Ticari çilek yetiştiriciliğinde sonbaharda yapılan en önemli iş malçlamadır. Çilek, soğuk iklim bölgelerinde de gelişebilmektedir. Ancak çilek bitkisi kış soğuklarına karşı oldukça hassas bir bitkidir. Bu yüzden düzenli ve yeterli ürün alabilmek için bitkilerin kış soğuklarından korunması gerekir. Araştırmalar göstermektedir ki -10°C nin altındaki sıcaklarda korunmayan çilek bitkilerinin ana taçları ciddi zarar görmektedir. Düşük kış soğuklarında kuru ve soğuk rüzgarlar da çok ciddi zarara neden olmaktadır. Koruyucu

malç bitkileri ısı ve hava izolasyonu sağlayarak bitkileri soğuktan ve rüzgardan zarar görmesini engeller. Malç aynı zamanda donma /çözünme döngüsü nedeniyle bitki köklerinde oluşacak zararında önüne geçer. Bu yüzden soğuk bölgelerde kaliteli çilek yetiştiriciliğinin anahtarı, düşük sıcaklık kaynaklı ya da sıcaklık değişimlerinden kaynaklı zararlanmaların önüne geçmek için malçlama yapmaktır.

Üretim sistemleri malç ihtiyacını etkileyebilir. Özellikle yükseltilmiş tahtalar üzerinde yetiştirilen bitkiler, toprak seviyesinde yetiştirilen bitkilere göre, soğuktan daha fazla etkilenirler. Kışın esen sert, soğuk ve kuru rüzgarlar yükseltilmiş tahtalardaki bitkilere çok ciddi zararlar verebilme potansiyeline sahiptir. Bu yüzden, kışın sert soğuk ve kuru rüzgarın hakim olduğu alanlarda çok dikkatli olunmalı ve soğuktan korumaya özen ve önem verilmelidir.

Malç ne zaman uygulanmalıdır: Malç uygulamada zamanlama oldukça önemli bir konudur. Bu konuda, toprak sıcaklığını takip etmenin büyük bir gereklilik olduğu unutulmamalıdır. Art arda üç gün, toprak sıcaklığı 4 - 5°C nin altına düşerse, malçlama vaktinin geldiğine karar verilmelidir. Bu toprak sıcaklığı genellikle çok sayıda donmadan sonra meydana gelir ve çilek bitkisi düşük sıcaklığa karşı cevap olarak gelişmesini yavaşlatır. En iyi uygulama toprağın tam donmadan önceki dönemidir. Bu yüzden, yöreye göre uygun bir zamanlamanın yapılması gerekir. Genelde, yöreye göre değişmekle beraber Kasım ve Aralık ayları bu iş için en uygun zaman dilimidir.

Hangi malç materyali daha iyidir: Çilekte yaygın olarak kullanılan malç (İngiltere de) samandır. Buğday, çeltik, yulaf veya sudan otundan elde edilen malç oldukça iyi sonuçlar verir. Sudan otundan elde edilen saman, genelde pek tavsiye edilmez. Saman temiz ve yabancı ot tohumundan arı olmalıdır. Saman, tohumlar canlılık kazanmadan hemen biçilerek elde

edilmelidir. Kuru yerde kullanılacakları zamana kadar bekletilmelidir. Genellikle, sonraki yıl danelerin çimlenmesi ile yabancı ot problemleri ortaya çıkar. Ancak bu sorun sethoxydim etkili maddesi içeren herbisitlerle aşılabılır.

Nekadar malç uygulanmalıdır: Yaygın olarak, dekara 600-900 kg olarak, yaklaşık 5-7,5 cm kalınlığında yada ortalama ağırlıkta 75 küçük balya olacak şekilde uygulama yapılır. Yükseltmiş tahtalar üzerinde ve kuvvetli rüzgarlı bölgelerde yetiştiricilik yapılıyorsa, miktar iki katına çıkartılmalıdır.

Malç nasıl uygulanmalıdır: Küçük alanlarda, saman balyaları elle sarsılarak sıra üzerine serilebilir. Büyük alanlarda balya öğütücüler kullanılarak dikim sıralarının üzerleri örtülebilir. Öğütücüler hem küçük hem de büyük balyalar için bulunmaktadır.

Malç nasıl ve ne zaman

kaldırılmalıdır: İlkbaharda, saman malçı altında yer alan bitkilerin gelişmeye başladıkları görülmeye başladığı zaman derhal malç kaldırılmalıdır. Bitkilerin güneş görmesi için, sıralar üzerinde bir tırmıkla veya elle samanlar kenara çekilmelidir. Samanın kaldırılması geciktirilirse, bitki gelişimi ve çiçek oluşumu da gecikir hatta verimde düşüşler görülebilir. Küçük alanlarda elle samanlar kaldırılabilir. Büyük alanlarda, bu amaçla dizayn edilmiş ot yayıcı ve modifiye edilmiş

saman tırmıkları gibi çeşitli mekanik aletler mevcuttur.

Malç olarak sıra örtüsü serme: Bu örtüler bir fabrikada bükülerek bağlanmış, polypropylene gibi plastikten meydana gelir. Bunlar ışığı, havayı ve suyu geçirebilme yeteneğine sahiptir. Araştırmacıların ve yetiştiricilerin deneyimi, bu örtülerin kış soğuklarından korumada başarılı oldukları yönündedir. Kış koruması için ağır olanları (42 g/m²) tercih edilmelidir. Bu malzeme 3 - 4 sezon kullanıma dayanabilecek özelliktedir. Örtü serildikten sonra kenarları mutlaka taş ve benzeri gibi malzemelerle sabitlenmelidir. Kenarlar toprakla kapatılabilir. Sıra örtüleri, tek yıllık örtü altı yetiştiriciliklerinde başarıyla da kullanılmaktadır.

KAYNAK

Sonia Schloemann. 2004. Winter Mulch for Strawberries. New York Berry News, Vol.3 NO.11, November 16, 2004.